

LIFE BEAVER

Izveščje za javnost / Layman report

Osnovni podaci o projektu

Akronim projekta: LIFE BEAVER

Project number : LIFE19 GIE/SI/001111

Naslov: Živjeti s dabarom, vlažnim staništima i klimatskim promjenama

Trajanje: 1. 9. 2020 – 30. 4. 2025

Vrijednost: 913.861 € (doprinos EU : 491.647 €)

Sufinancijeri: Ministarstvo za naravne vire in prostor (SI), Ministarstvo za javno upravo (SI)

Prijavitelj: Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine (SI)

Partneri: Sveučilište u Zagrebu (HR), Gozdarski inštitut Slovenije (SI), Muzej Ivanić-Grada (HR)

Kontakt: life-beaver@lutra.si

Web stranica: <https://life-beaver.eu>

Uvod

Nakon stoljeća nemilosrdnog progona i lova, dabar je prije više od dva stoljeća u većini europskih zemalja bio istrijebljen, a vrsta je bila na rubu izumiranja. U posljednjim desetljećima, zahvaljujući brojnim programima ponovnog naseljavanja, ubrzano se vraća u svoja povijesna staništa. Ponovno naseljavanje dabrova u Hrvatskoj prije gotovo 30 godina obuhvatilo je 85 jedinki. Danas populacija broji više od 10.000 jedinki koje su se proširile po Hrvatskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Srbiji, Austriji, Mađarskoj, a stigle su i do Italije.

S rastom populacije dabrova povećavaju se i sukobi između dabra i čovjeka. Srušena stabla, prehranjivanje poljoprivrednim kulturama, lokalne poplave zbog brana ili začepljenih propusta često se prijavljuju kao šteta. Mjere poput zaštite stabala mrežama ili ugradnje cijevi u brane omogućuju smanjenje sukoba bez uklanjanja dabrova ili njihovih brana.

Cilj projekta LIFE BEAVER je pozdraviti povratak europskog dabra u Sloveniju i Hrvatsku nakon dva i pol stoljeća.

Područje projekta obuhvaća cijelo postojeće i potencijalno područje rasprostranjenosti vrste u Sloveniji i Hrvatskoj. Kako bismo osigurali javno prihvaćanje dabra i stvorili pozitivan odnos ljudi, planirali smo brojne aktivnosti za različite ciljne skupine. Dionicima i svim ciljnim skupinama osigurali smo pouzdane informacije o životu dabra, s naglaskom na njegov pozitivan utjecaj na okoliš.

Dabar kao ekosustavni inženjer

Dabar je biljojed, hrani se korom, granama, lišćem i biljem. Nikada ne jede ribe. Rušenjem stabala i gradnjom brana stvara močvare koje predstavljaju stanište brojnim drugim vrstama. Močvare zadržavaju vodu, smanjuju rizik od poplava, značajno doprinose pročišćavanju voda te ublažavanju klimatskih promjena. Za nas obavljaju brojne ekosustavne usluge: ublažavaju poplave i suše, obogaćuju podzemne vode, zadržavaju ugljik i povećavaju bioraznolikost. Imaju i rekreacijsku te turističku vrijednost.

U Sloveniji i Hrvatskoj dabar je zaštićena vrsta, a zaštićena su i njegova staništa, brane i druge strukture nužne za razmnožavanje ili preživljavanje vrste, te ih je zabranjeno uništavati. Za svaki zahvat u stanište ili branu potrebno je prethodno ishoditi dopuštenje nadležnog Ministarstva.

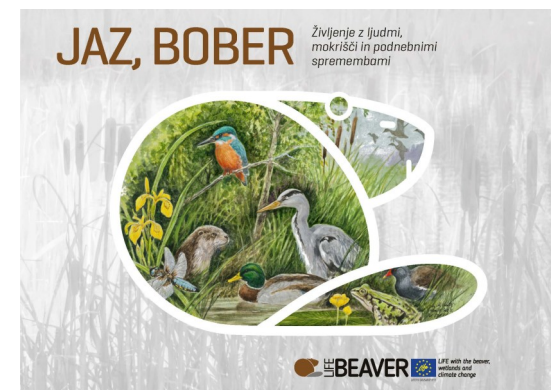
Što su ekosustavne usluge?

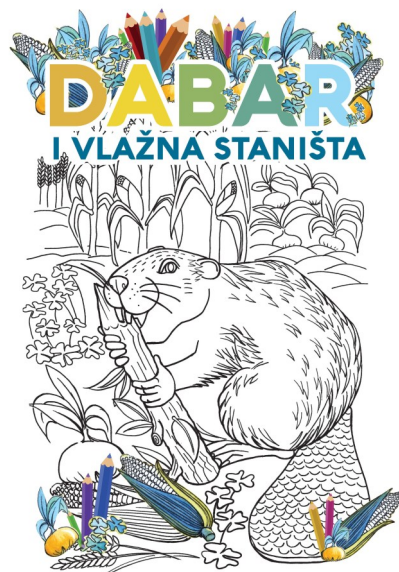
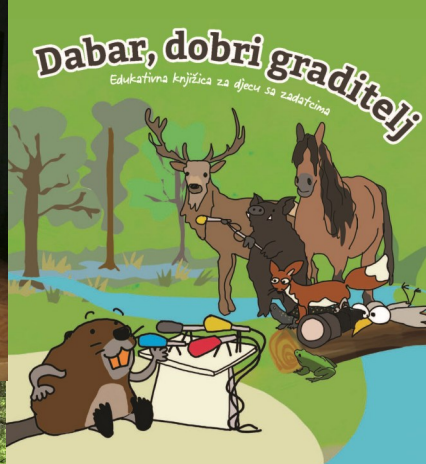
Ekosustavne usluge su usluge koje ekosustav osigurava, a o kojima ljudi ovise, možemo ih možemo razvrstati na:

- **opskrbe:** osiguravanje hrane, pitke vode, lijekova, goriva, građevinskog materijala, vlakana za tkanine i genetskih resursa;
- **regulacijske:** regulacija klime i prirodnih nepogoda, kontrola štetnika i širenja bolesti, oprašivanje biljaka, pročišćavanje vode;
- **stanišne (habitatne):** osiguravanje povoljnih životnih uvjeta za organizme koji čine te ekosustave;
- **ulturne usluge:** poput rekreacije i turizma;
- **potporne usluge:** stvaranje tla, oprašivanje i kruženje hranjivih tvari.

Ciljevi projekta:

- **povećati znanje** opće i stručne javnosti o dabru i koristima vlažnih staništa;
- **promovirati vlažna staništa** i njihove ekosustavne usluge;
- **podizati svijest** šire javnosti i **poboljšati odnos** prema dabru;
- predstaviti najbolje **prakse za smanjenje sukoba**;
- izraditi **model rasprostranjenosti** dabra i pogodnosti njegovih staništa;
- **ekonomski vrednovati** ekosustavne usluge vlažnih staništa;
- jačati **prekograničnu suradnju** između Slovenije i Hrvatske;
- **pojasniti veze** između dabra te vodne i poljoprivredne politike.

Najvažnija postignuća

Na više od 200 radionica i dana prirodoslovlja sudjealo je 4.058 djece.

Pripremili smo zabavnu i poučnu predstavu »Dabrova tajna« koja je razveselila 4.291 dijete.

Opremljeno je 30 dabrovih obrazovnih kovčega za škole te tiskani brojni obrazovni materijali (brošure, bojanke, poster, radni listovi, izložbe).

Na predavanjima i vođenim šetnjama za opću javnost prisustvovalo je 1.186 posjetitelja.

Za stručnu javnost i dionike organizirano je 13 radionica s 399 sudionika.

Različitim projektnim događajima, publikacijama, medijskim objavama te oglašavanjem na internetu i gradskim plakatima dosegli smo više od 3 milijuna ljudi u Sloveniji i Hrvatskoj.

Priprema stručnih podloga

Priručnik o izazovima i praktičnim rješenjima za suživot s dabrom ŽIVJETI S DABROM.

Model rasprostranjenosti dabra i pogodnosti staništa.

Ekonomska vrijednost ekosustavnih usluga vlažnih staništa i pozitivnog učinka dabra na ekosustave.

Smjernice za upravljanje vodama i poljoprivredom uz uvažavanje dabra kao ključne vrste ekosustava kopnenih voda.

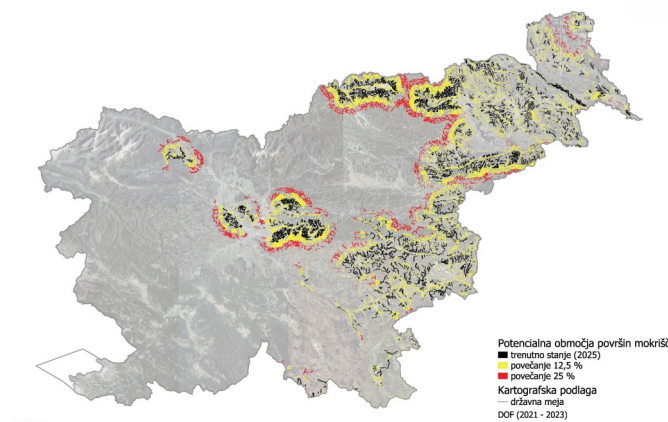
Stručni prijedlog za izmjenu postojećih shema potpora, naknada i mjera za smanjenje sukoba između dabra i čovjeka.

Predstavljanje mjera za smanjenje sukoba:

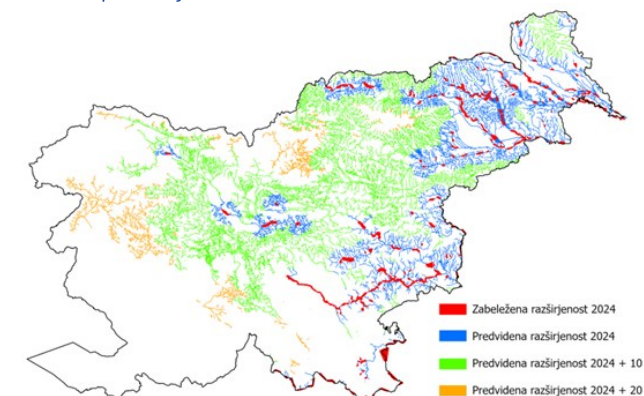
- za smanjenje lokalnih poplava postavljeno je 11 “DABROBRANA”,
- četiri dabrove brane su snižene,
- zaštićena su brojna stabla i pružena savjetovanja o zaštiti poljoprivrednih kultura.

Sukob s dabrom smanjen je terenskim aktivnostima ili savjetovanjima na 109 lokacija .

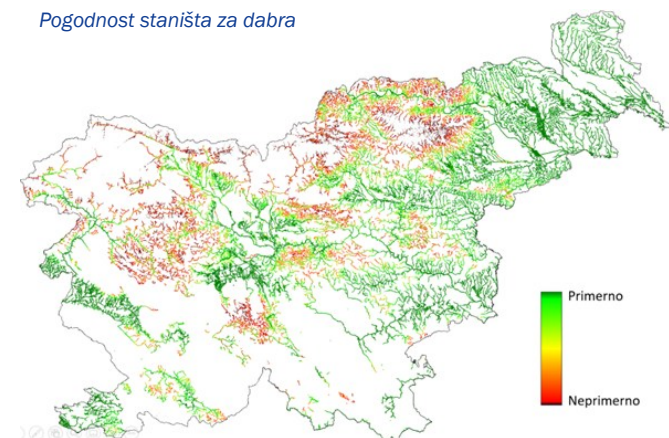
Potencijalno širenje vlažnih staništa koje stvara daba

Model rasprostranjenosti dabra

Pogodnost staništa za dabra

DABROTRAG

Web aplikacija Dabrotrag omogućuje prikupljanje podataka o rasprostranjenosti dabra uz pomoć “znanosti za građane”. U projektu smo prikupili 1260 podataka i zabilježili 814 korisnika.

Jeste li uočili dabrov trag?

Unesite ga u DABROTRAG!

Ovo je izvješće izrađeno u sklopu projekta LIFE BEAVER – Živjeti s dabrom, vlažnim staništima i klimatskim promjenama, broj projekta LIFE19 GIE/SI/001111, sufinanciranog od strane programa LIFE (instrument financiranja EU za okoliš i klimatsku akciju), Ministarstva za prirodne resurse i prostorno planiranje ((SI) te Ministarstva javne uprave (SI). Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost autora. Ni CINEA ni Europska komisija nisu odgovorni za bilo kakvu uporabu informacija koje ona sadrži.